

Svenska impulser – en handbok i retorik

Bearbetad text och bild
Information till läraren

Originalbokens ISBN: 978-91-523-2460-8

SPSM-verksnummer: 41276

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur det pedagogiskt anpassade läromedlet skiljer sig från originalläromedlet och om hur ni kan arbeta med det.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att text och bilder bearbetas. Bearbetningen av läromedlet innebär att eleven kan använda samma läromedel som sina seende klasskamrater. Innehållet har samma syfte, nivå och pedagogiska innehåll som originalet.

SPSM producerar e-böcker i Textview- och HTML-format. Läromedlet kan också framställas i tryckt punktskrift. E-boksformatet HTML kan finnas i två olika versioner, en version med bearbetad text och bild och en obearbetad version.

Till det anpassade läromedlet kan det finnas tillhörande svällpappersbilder. Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Detta för att bilder och punktskrift inte ska skadas.

Till svällpappersbilderna finns en separat läraranvisning. I den finns det tips på hur man avläser och utforskar en taktill bild tillsammans med eleven. Läraranvisningen bifogas med leveransen av svällpappersbilderna men den finns också som nedladdningsbar pdf i SPSM:s webbutik.

Du kan behöva ytterligare vägledning gällande punktskrift. Se till att ha tillgång till Punktskriftsnämndens handledningar. De finns som nedladdningsbara pdf:er på Punktskriftsnämndens hemsida. I handledningarna står det exempelvis hur olika punktskriftstecken ser ut i punktskriftsboken och på svällpappersbilderna.

Följande skrifter är bra att ha till hands:

- *Svenska skrivregler för punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Punktskriftens skrivregler för matematik och naturvetenskap*, Punktskriftsnämnden
- *Fonetik och punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Räkna med mig*, SPSM

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av detta läromedel, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på telefonnummer 010-473 57 11.

Trevlig läsning!

Innehåll

Information om de olika formaten och text till läsaren.....	1
E-bok i HTML-format	1
E-bok i Textview-format	1
Tryckt punktskrift	2
Generella förändringar av boken	4
Pedagogiska tips.....	5
Bildbeskrivningar.....	6

Information om de olika formaten och text till läsaren

E-bok i HTML-format

Webbläsare

En bok i HTML-format läser du i en webbläsare. Tänk på att boken kan se olika ut i olika webbläsare. Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. Kontakta SPSM om ni får problem med webbläsare.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Bilder som inte ger någon ytterligare information har tagits bort i den bearbetade boken. Bilder, viktiga för sammanhanget, har fått bildbeskrivning.
- De små bildikoner som, i originalboken, finns vid varje uppgift har tagit bort och inte ersatts med någon annan textsymbol. Instruktionen i uppgiften är tydlig utan den.

E-bok i Textview-format

En e-bok i Textview-format läser du i läsprogrammet Textview. Läsprogrammet finns att ladda ned gratis från Myndigheten för tillgängliga medier. Textview finns endast för Windows-datorer.

Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. En e-bok i Textview-format är organiserad som en pärm med flikar.

Stilsorter som till exempel fet eller kursiv stil återges inte i Textview-boken. Eventuell markerad text skrivs istället med VERSALER.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Bilder som inte ger någon ytterligare information har tagits bort i den bearbetade boken. Bilder, viktiga för sammanhanget, har fått bildbeskrivning.
- De små bildikoner som, i originalboken, finns vid varje uppgift har tagit bort och inte ersatts med någon annan textsymbol. Instruktionen i uppgiften är tydlig utan den.
- Markerad text skrivs istället med VERSALER.

Tryckt punktskrift

Punktskrift kan tryckas på två olika sätt. För de som är ovana punktskriftsläsare är punktskriften tryckt med dubbelt radavstånd. Det kallas för glesskrift. För de som är mer vana är punktskriften tryckt med enkelt radavstånd, så kallad tätskrift. Boken kan även tryckas enkelsidigt eller dubbelsidigt.

Svartskriftskopia av punktskriftsboken

Följ med i elevens bok! För att du ska kunna läsa samma text som eleven läser finns en nedladdningsbar pdf som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Där kan du se hur hela boken, sida för sida, är pedagogiskt bearbetad.

Pdf:en är en spegling av punktskriftsboken, men i svartskrift, vilket innebär att punktskriftens förtecken för siffror, versaler, stilsorter och liknande återges med svartskriftstecken. Till exempel kommer du att se siffertecknet (p3456) som tecknet #, och versaltecknet (p6) som tecknet _ före bokstaven.

Pdf:en finns att ladda ner i SPSM:s webbutik, <https://webbutiken.spsm.se/>

Sök på bokens titel i SPSM:s webbutik och ladda ner pdf:en som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Ett tips om du vill skriva ut den är att skriva ut flera miniatyrsidor på samma ark. Det går förstås också bra att läsa **Svartskriftskopia av punktskriftsboken** digitalt.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Bilder som inte ger någon ytterligare information har tagits bort i den bearbetade boken. Bilder, viktiga för sammanhanget, har fått bildbeskrivning.

- De små bildikoner som, i originalboken, finns vid varje uppgift har tagit bort och inte ersatts med någon annan textsymbol. Instruktionen i uppgiften är tydlig utan den.

Generella förändringar av boken

I detta avsnitt beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens läromedel, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

Titta i elevens e-bok, eller i Svartskriftskopia av punktskriftsboken, för att se exakt hur det pedagogiskt bearbetade läromedlet skiljer sig från originalboken.

- Eventuella stavfel från originaltexten kan ha korrigerats.
- Alla ikoner är borttagna. Instruktionerna i uppgifterna är oftast tydliga nog, men om det behövs får du informera eleven.
- Det finns inte så många bildbeskrivningar. De flesta bilder i boken är av generell karaktär och förmedlar inte ytterligare information. Inga av de bilder som inleder varje kapitel är beskrivna. Om det blir diskussioner i klassrummet får du göra kompletterande bildbeskrivningar.
- Alla mallar och matriser är omgjorda till listor.

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med boken. Här finns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som ni kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Tid, förförståelse, individuell genomgång och syntolkning

- Den punktskriftsläsande eleven behöver mer tid till uppgifterna och det är elevens rättighet att få tillräckligt med tid även vid prov.
- Eleven med synnedsättning behöver förförståelse inför momentet eller uppgiften som kommer. Till exempel att få tid att läsa igenom text eller bildbeskrivningar eller titta på svällpappersbilden innan eleven lyssnar på en hörövning eller ska genomföra en uppgift.
- Du behöver syntolka bilder, dels de som visas tillsammans i klassrummet och dels individuellt till eleven. Informationen från bildbeskrivningar eller svällpappersbilder kan aldrig ge exakt samma information som seende elever får genom att titta på bilderna. Samtal om bilderna som förekommer i boken kan ge extra information som eleven kan ha nytta av för att få samma förståelse som sina seende klasskamrater.
- Om boken innehåller återkommande figurer eller personer behöver eleven få en presentation av dessa.
- Det som är allmänt känt som till exempel kända personer, berömda byggnader, konstverk och så vidare bör beskrivas.

Praktiskt arbetssätt för eleven och läraren

- Eleven behöver god ordning på sin dokumentation av svar och liknande genom att ha särskilda mappar för olika böcker/ämnen på sin dator där de kan lagra sina filer.
- Eleven kan anteckna kapitel, avsnitt och sedan uppgiftsnummer vid svar.
- Undersök den information som finns på SPSM:s webbplatser:
 - <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/synnedsattning/>
 - <https://webbutiken.spsm.se/>
 - <https://www.spsm.se/stod-och-rad/sprak-och-kommunikation/punktskrift/>
- Eleven behöver god ordning på sin dokumentation av svar och liknande genom att ha särskilda mappar för olika böcker/ämnen på sin dator där de kan lagra sina filer.
- Eleven kan anteckna kapitel, avsnitt och sedan uppgiftsnummer vid svar.

Bildbeskrivningar

Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

12

Schematisk bild. Kommunikationsmodellen. Det finns en sändare och en mottagare. Från sändaren går en pil till mottagaren, ett budskap. Från mottagaren går en annan pil till sändaren, en återkoppling.

14

En annons i två delar. På vänster sida text:

Tänk om du föddes på nytt i Indonesien, Rumänien eller Sudan?

Låt dina elever uppleva Livets lotteri! Ett pedagogiskt och inlevelsebaserat undervisningsmaterial på reddabarnen.se

Rädda Barnen – Save the Children Sweden

På höger sida ett lotterihjul med olika fält och en pil som visar vad hjulet stannat på . Istället för nummer i fälten finns världens länder inskrivna. Fälten är också olika stora. Chansen att pilen ska stanna på Kina eller Indien är betydligt större än att den ska stanna på Tyskland eller USA.

48

Två reklambilder från klädfirman United Colors of Benetton. Bägge har samma utformning och inleds med samma text:

#ibelong

Join us in our campaign to end statelessness.

10 million people in the world have no nationality.

Bilden består av en mörk bakgrund och ett foto av en människa. Personen sitter hopkurad, som en boll, inuti en ställning som brukar innehålla en jordglob. Människan får nu representera globen. I den första bilden sitter en mörkhyad man. Texten lyder: Discrimination is the biggest cause of statelessness.

I den andra sitter en kvinna med en sjal som täcker hennes hår. Texten lyder: In 27 countries mothers cannot pass their nationality to their children.

59

En schematisk bild av Den retoriska arbetsprocessen, här i form av en mindmap. I centrum: Den retoriska arbetsprocessen

Från den strålar de olika delarna med sitt innehåll ut sig, en del ännu utan innehåll.

1. intellectio
syfte
situation
ämne
mottagare
2. inventio
sortera
välja ut
samla
3. dispositio
4. elocutio
5. memoria
6. actio
7. emendatio

122

Två presentationsbilder bredvid varandra. Bägge har rubriken Digitala presentationsprogram. Nr 1 är helt fylld med en sammanhängande textmassa skriven med ett litet typsnitt. Texten är en kopia av hela stycket om presentationsprogram från boken. Nr 2 innehåller en rubrik och tre textrader i en punktlista, typsnittet är stort och tydligt:

- Skriv nyckelord eller korta meningar.
- Tala fritt utifrån bilderna.
- Läs upp långa textavsnitt.

163

Tre foton som symboliserar tre debattområden:

- En överfull flyktingbåt på ett stort hav.
- Två jägare som poserar vid skjuten varg.
- En tiggande kvinna vid ingången till en tunnelbanestation.